

Марко Вуковић
РАСЧНУЋЕ

РАСПРЧНУЋЕ

Књижевна омладина Србије
Београд
2000

У спомен брата Ђорђа

ПРОЛОГ

КАЈЛА

Усредишту мисли
И причљивих ветрова
Станац сам био

Сада подижем зид
Јер гризно све више
Крајолик ми скрнавe

Бесмисао да им зауставим
Још једну књигу пишем
У зиду кајла да буде

I

КЛЕСАРИ

Чим су нањушили слабост
Из прашњавих су књига
Довукли длета и пијукe

Покачили се на зубе
Да свако обије
Неко парченце осмеха

Затим се у грло бацилли
Грохот у стене клесали
Подзидали високо чело

Да и у поразу могу
Дивонемо да стојим

БЕЗ КОРАКА

Деци просјацима

Сунце мало
Руку ми љуби

Црним својим оком
Поглед устрели

Са границе неосета
Уздах одлупи

Малом се сунцу
Над дланом помоли

За корак мој
Бритко исечен

ИНВАЛИД

Кошмари несити
У рукав му се уселили
Клепалом ваздан лупају

Ноћу низ грло силазе
Хрку у ропац тесне
Кућу на кров преврћу

Узалуд их водом дави
Никад да димом угуши
Само се огледала боје

Па ипак куне ветар
Кад му Све
Из рукава изгони

ПСОВКА

Умрла је синоћ
Заглављена између кутњака

Ионако је не би разумео
Мислио би киша пада

У јутарњој мудрости
Глава ми се охладила

Као вода у стени
Псовка се смрзла

Вилице ми развалила

ЈЕЗА

Са мога мат црног дна
Тиха се језа одлепљује
Уз клисуре моје пуже

Ево је не видиш куља
Кроз ребра кроз гркљан око
Обрушава се као зора

Међу печенице те бије
Полуга би да постане
Твојој примисли о лепом

Језик би да ти одбрави
Да пусти заточене речи
Из вековних окова и клада

Да прснеш у парампарчад
Моје озверено лице
Пред собом кад угледаш

РАНА

Нема жеравица
Косу је распустила
По уху споро палаца

Мисао обједа
Ритмом жвакања дуби
Глувину у тесном несну

Жива се отвара
Целог да ме прогута
У грлу кост да не будем

II

ГАЈДЕ

Беле јареће снове
Недосањане видим

СТИЖЕМ ИМ СВАКИ СКОК
КА ОЧЕВИМ РОГОВИМА

И ТО ЈАРЕ ПРКОРОГО
ХВАТАМ ДОК ДРЕЧИ
СВОЈИМ ДРВЕНИМ НОГАМА

ОНИМ КОЈЕ СИ ЗАБОРАВИО

А БЕЗ ЊИХ СЕ НЕ МОЖЕ
НИ ПРОХРАМАТИ

БРВНО

Родитељима

Земљи на којој растох
Прсла је темена кост

Сада сам круто брвно
Између стрмих грбина

Подамном љеска река
Мутна се облизује

Моје канцасте руке
Већ је ужигао бол

Узалуд главу извијам
У очи да вас погледам

Полутке расцепљеног пања
На грбинама крваре

Неки младари ретки
За потиљком вам сузе

ШТАП

Све му недокаје
Сунце срче

Из жила пиштање
Сваке удављене змије

Из чворова од утробе
Свако откинуто мудро

И сва премерена леђа
Што под кором сврдлају

Све непреболе
Земља прежвакава

Јучерашњег Бога и батину
Данас натрулу притку

Сутра и тебе
Човече

ШТАКА

Под пазух се знојави подвила
Око паса ме сколила
И ћутке ме односи

Да са мудрим прецима
У рушној шуми храстовој
Сломљени дух ми извида

За њене округле стопе
Земља јој прави стазу
Од својих црних дланова

И данданас главињаш
Блато ти чукљеве глође
А њој се подсмеваш

Ниси се ни запитао
Колико пута коракнеш
За један њен замах

III

ЖИР

Са капом као са круном
Сам себи у грлу стоји
Ушушкан у трулеж лишћа

Све увреде и унижења
Свија у клицу ината
Храни га месом кравим

До неба и погледу много
До земље даљи му пут

Ево каљави ђонови
Преко ребара добују
Уместо топлог снега

Ваљда ће голи бол
Из плућа ових преситих
Кржави зев да покрене

Да од црне земљице
Ка небу гране рашири

РУЖА

И њу су преварили
Како у вази
Може да се живи

Зато док пупољ раскриљује
У немуштом уху ларма
Сваки покрет латица

Опадају ноћу кришом
Као северац фијучу
Пре него тешко тресну

Мене у несаници прену

Ујутру ми ружа намигује
И показује снажне бодље

КОПРИВА

Бурјаном окружена
У црну земљу гледа
Да косе не прозове

Под светле хаље скупила
За беле руке стране
Дарове жароносне

У себи узварује
Отрове неодшљунуте
Твоје прогутане клетве

Бурјаном црним окружена
Тебе чека сиротињо
Горком муком да нахрани

СТЕЉА

Као уз мајку
Клади се привила
Корење своје љуби

Моје извенчано тело
И уста пуни ми собом
И изба је моја топла

Под снегом мирише трулеж
Ожиљно знамење ћути
Само крцкају ребра

Корак човека у шуми
Немуштим гласом прати
Бежите Бежите Бежи

ОРАХ

У тихом равногледу
Никад не шушне листом

У деблу свако сечиво
Ткиво бујањем ломи

Ожиљком дебља кора
Заогрће голи мук

С јесени капне понеки
Одломак коштуњаве приче

И у болном равногледу
Голе се гране грче

ЛУБЕНИЦА

Раскришкао ме бол
И трагови зуба казују
Поједено ми је срце

Као сагореле сузе
Црна су семца у низу
Једино неотргнуто моје

Када и њих прождреш
У тебе ће се загледати
Беле и кржаве празнине

Постаћу смежурана кора
По несаници разбацана
Срцу да се не донада

ЈАБУКА

Над мојом самоћом
Једна се грана надвила
Нуди ми јабуку браницу

По њој прашина попала
Али небесно сјаји
И животну боју има

Уста ми се отапају
Грло пљувачком облажем
А рука ми задрхтава

О кад ме не би преварила
Кад ме бар она не би
С масним црвом дочекала

БУСЕН

Ево га изваљен лежи
Нутрина му изврнута
Сунце му жиле пије

Глава му зелена укопана
Па се земље наједа
Понос да му не скапа

Од земље мисли му тежају
И сваки зелени дрхтај
У један мислотрес расте

Да новим травама вала
И пушта са сенама
Своје врцаве језике

Време је да се хајдукује
Време је да се хајдукује

IV

ЈАЈЕ

Успео си да га украдеш
Испод окате мајке

Свијену си колевку
Обесним рукама опустео
Дах за ручак разбио

Пред твојом алавошћу
И пред необзиром стоји
Једно разобаљено око

Из тог жутог гнезда
Клица живота
О смрти ти говори

Како гладниче
Теби да договори

РИС

Измеђ неба и земље
Као осовина стоји
Напети лук кичме

Пробуђена звер
Накострешена режи
Са дна моје осаме

Грубим пркосом простим
Преко чељусти
Фосфорним оком сева

Да и ја у мраку
Прогледам

ЈЕЖ

Сљубио ми њушку на нос
Па ришка њушка гурка
Из обамрлости да ме тргне

У оба ува дувколи
Велику воду да истера
Да заталаса лењу крв

Преко врата ми прелази
Лако по гркљану тапка
Бар један зев да покрене

По грудима се мазно ваља
А ломно сазвежђе бола
Ни осмех видни не измами

Меко под пазух пада
Коначно под левом сисом
Кроз ребра се рукујемо

Шапућем верном малиши
Твоја бодљикава кабаница
Одавно ми се омалила

КАРАКАЛ*

У велики зев
Колац су усадили
Урлик да преполове

Низ крњи очњак
Језно у зделу века
Слива се глад

На мој тамни лог
Свакога дана кидишу
Гриз за гризом

Из утробе ове собе
Кржави зев траје
Кроз свевидело и нигдину

** Пусићки рис*

V

ПУТ

Пут којим не одох
Више ни не постоји

Претворио се у жељу
Са песком под зубима
Измешан до бљутавости

У причи бала је
Тешка песница глади
Уваљена у стомак

У мојој осами расте
Као доброћудни тумор
Гута ме изнутра

Расте као титрава чежња
И прогриза нови чир

МРАЗ. ПОНОВО

Зар никог није било
Да чује звецкање иња

До сјајне модрине
Мраз је сисао месо

Кидао нити снаге
До самога кокала

Из сржи песме пепелне
Под зубима су звецкале

Зар никог нема да види
Студен вилице шчепала

И по небу
И по земљи

НЕДЕЉА

Тешка је и ова недеља
Да смлави камене зидове
Стиска својом квргавом шаком

Од јутра ветром подурлава
Са греда се прашина троши
И недоверје провејава

Бесаница снагу доједа
У сваком минути ћутања
По једну наду сахрани

Узалуд се јади пропињу
Моји голоруки стихови
Само од самоће не бране

МЕСЕЦ

Искезио се на двери
Што им ни цилик ветра
Шкрипу не оживи

Над самим врхом умора
Надвио се над зерицом
Обручене питоме таме

Слеђени уштап ведрини
У збијене ми пршљенове
Набија сребрне клинове

Пуцка хрскавица и кост
Грче се живци у чвориште
Пиште мисли о зидове

Однекуд чујем сабрата
Ко јуришну трубу коњичку
Ђук се то јавља поново

С дрвета самотног бола
Магли му дебеле бокове
И из заусне пљује
Уштапло око

ЗОРА

Хладна као сам страх
Пролизала је ноћ
Сан ми за образ угризла

Свалила дан на плећа
Искри ми крваво око
Мрзне ми речи јогунице

У тамном пупку немости
Док доњу усну гризем
Да се немоћ искристали

ВОДА

Још сам бистар у чаши
И још се пари не дам

Жиљам стаклене зидове
Својим модрим ребрима

Намрштим као вир
Па ме се језици плаше

Или као брзак хукнем
Да све очи помутим

И непрестано жмури
Челом осећам небо

У овом спутаном животу
Још верујем у расрчнуће

ЕПИЛОГ

НЕПРЕДАЈ

Пред празним челима
И исуканим безумљем
На црне се темеље повлачим

Кријем топле шаке
Гордо се прсим
Пратим их сукрвим погледом

Безноси сам чувар
Затрпаних прагова
И порушених дувара

На гробовима предака
У крви не кратковидим
Не тугујем за собом

Само сам понекад сетан
Што ми је душа бескућница